

MAJA ŠUBIC

Maja Šubic je študirala je slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1990 diplomirala pri prof. Emeriku Bernardu. Po akademiji se je začela intenzivneje ukvarjati s freskoslikarstvom in knjižno ilustracijo. Je ena redkih v Sloveniji, ki se danes še ukvarjajo s tradicionalno fresko. To historično zvrst stenskega slikarstva uporablja v kontekstu sodobnih slikarskih praks, razvila je tudi posebno obliko prenosne freske, ki deluje kot samostojen, mobilni objekt. Veliko se posveča knjižni ilustraciji. Ilustrirala je preko 20 samostojnih knjižnih izdaj, redno objavlja v najvidnejših slovenskih otroških in mladinskih revijah. Njena velika strast je proučevanje narave, predvsem živali, zato se na to temo poleg upodabljanja večkrat loteva pisanja poljudnih besedil in raznih didaktično usmerjenih ugank, ki jih objavlja predvsem v otroškem in mladinskem revijalnem tisku. Njeno ustvarjanje obsega tudi dela v akvarelni in grafični tehniki. Zadnja leta se pojavlja v vlogi scenaristke in ilustratorke pri projektih, povezanih z animiranim filmom. Kot samostojna ustvarjalca živi in dela v Škofji Loki in v Poljanah.

Kontaktne podatki:
00386 (0)41 683 862
maja.d.subic@gmail.com

Razstavo organizira Društvo Ars Bovec v sodelovanju s kuratorico Dašo Čopi | Avtorji besedil: Daša Čopi, Peter Mlakar, Maja Šubic | Lektorica besedila Daše Čopi: Nada Sitar | Oblikovanje: Nives Lunder | Tisk: Medium d. o. o. | Naklada: 200 izvodov | Tisk zloženke je omogočila Občina Bovec | Bovec 2023

SIMON MLAKAR

Simon Mlakar je leta 1980 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, smer slikarstvo pri mentorju Andreju Jemcu. Mlakar je avtor, ki v svojih delih že od nekdaj zavzema kritično držo do nekaterih tem iz slovenske (pol)pretekle zgodovine in se znotraj tega ukvarja tudi s pojmom nacionalnega. Likovna publika ga pozna po hudomušnih, včasih celo provokativnih vsebinah, formalno izhajajočih iz tradicije poparta. V svojih zgodnjih delih se je tako v 80. letih prejšnjega stoletja poleg zadržanih krajinskih vedut in tihožitij rad poigraval s temami in estetiko značilno za socialistični realizem. V grafikah velikega formata izpostavlja in sooča simbole, ki so si jih v preteklosti prisvojile različne družbeno-politične ideologije. Posebnost Mlakarjevih postopkov je v tem, da dvodimenzionalne likovne orgnizme razvija v prostorske instalacije, ob tem pa ostaja zvest svojim slikarskim izkušnjem. V svoji delih komentar stanja družbe širi tudi na kontekst sodobne urbane potrošniške družbe. Je član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSL), deloval je tudi kot likovni pedagog v Škofji Loki, kjer živi in dela.

Kontaktne podatki:
00386 (0) 51 603 494
simon.mlakar@icloud.com

Tradicionalna razstava *Ars loci. Umetnost v prostoru svetega* v svoji 14. izvedbi predstavlja skupen projekt dveh Škofjeločanov in sicer umetnice Maje Šubic in umetnika Simona Mlakarja. Diplomirana akademska slikarja sta se povezala tako idejno kot motivno in, tako kot umetniki pred njima, tudi onadva na svoj način uresničujeta vizijo razstav *Ars loci*. Specifičen ambient poznogotske cerkve Device Marije v Bovcu, ki ni le razstavni prostor, temveč tudi prostor, kjer poteka bogoslužje, umetnikom nudi svojevrsten izziv. Način, kako sodobni umetniki na svojstven in osebni način interpretirajo tako sakralne, religiozne ali mistične vsebine kot tudi bolj osebna in intimna občutenja, je tudi na letošnji razstavi dobil zelo unikaten izraz. *Kaj le mislijo?* je naslov pričujoče razstave, avtorja pa nas do odgovora ne popeljeta po ravni poti, krenila sta vsak po svoji, združila pa sta se na več nivojih.

Maja Šubic je akademska slikarka, ki se v svojem ustvarjanju z izbiro motivov in vsebine ozira v preteklost, prav tako s tehniko freske, v kateri ustvarja. Le-ta v današnjem času ni tako pogosto v uporabi, saj zahteva specifično znanje in zato je toliko bolj privlačna in zanimiva. Maja Šubic se z uporabo tradicionalne freske navezuje na njeno bogato zgodovino in pripovednost, oplemeniti pa jo s svojim slogom in sodobnim pridihom. Ljubezen do freske je razvila že v mladosti, vanjo jo je vpeljal njen oče, slikar Ivo Šubic, ki na svojo hči ni prenesel le slikarskega talenta, temveč tudi svoje znanje in strast do ustvarjanja. Maja Šubic ni pustila, da bi jo tradicionalna nepremičnost freske prostorsko omejevala, svoje ustvarjalne možnosti je razširila z ustvarjanjem na kosih lehnjaka, ki so v manjših formatih mnogo lažji za prenašanje. Njene freske tako spominjajo na fragmente, ki jih pogosto še kot edine ohranjene delčke preteklosti najdemo na cerkvenih zunanjsčinah in notranjsčinah, tudi razstavni prostor pričujoče razstave še ohranja nekaj poznogotskih poslikav Jerneja iz Loke, ki so nastale okrog leta 1529.

Predstavljena umetniška dela je Maja Šubic ustvarila prav posebej za to razstavo in jih kot instalacijo razporedila po cerkvi Device Marije. Na mize postavljeni fragmenti fresk bodo v vizualni razdelitvi enoladijskega prostora v valovitem ritmu ponesle gledalca od vhoda proti prezbitteriju, ob severni in južni ladijski steni pa bosta svojo zgodbo pripovedovali odprti kamniti knjigi v stilu srednjeveških iluminiranih rokopisov. Le-ti so za avtorico pogost vir navdiha, saj tako motive kot like pogosto črpa iz krščanske ikonografije, a svoj pogled pogosto usmeri v živalski in rastlinski svet. Svojo doktorsko dizertacijo je posvetila preučevanju upodobitev svetega Krištofa, ki je tudi idejna podlaga za to razstavo, pri kateri pa izpostavlja podobe živali, upodobljene ob tem svetniku. S fragmentiranjem tako izpostavlja in daje glavno vlogo elementom in motivom, ki so sicer močni nosilci pomena in simbolike, a v krščanski ikonografiji pogosto le del večje zgodbe.

Oba umetnika so tako povezale ravno živali. Simon Mlakar je sicer vsestranski umetnik in v svojem opusu je obravnaval že veliko število različnih likovnih zvrsti, tematik ter motivov, od krajinskih vedut, tihožitij, stiliziranih figuralnih kompozicij, delavskih prizorov do prizorov

različnih političnih manifestacij. Na spletni strani Loškega muzeja so zapisali, da Simon Mlakar »v svojih delih komentar družbe širi tudi na kontekst sodobne urbane potrošniške družbe...«. In ta kontekst je, čeprav morda na prvi pogled ne tako očitno, vpleten tudi v serijo mojstrsko izvedenih risb, s katerimi se predstavlja ob boku z Majo Šubic na razstavi *Kaj le mislijo?* v cerkvi Device Marije v Bovcu. S svojimi deli nam Mlakar pričara lepoto tam, kjer je skoraj zagotovo nismo pričakovali in sicer v podobah nam vsakdanje živali – krave. S serijo risb na temo *Kaj mislijo krave?* se umetnik osredotoča na žival, katere večina ljudi nima za lepo žival, še več, marsikomu je grda in umazana, a hkrati zelo koristna, saj nam daje mleko in meso. Pravzaprav tega ne daje, ljudje si to zamemo, kot si vzamemo vse. Nam vendarle vse pripada. Pa je res tako? Umetnik pravi, da ta osnovna živila jemljemo kot nekaj samoumevnega in da nas živali, ki nam to bogastvo dajejo, v glavnem ne zanimajo. Sam je začel opazovati ta velika bitja, ki se pasejo ali prežvekujejo hrano in v njih videl njihovo mirnost in miroljubnost. Skozi svoje realistične upodobitve, ki preko risbe in uporabe oglja delujejo še toliko bolj pristne in naravne, nam umetnik pokaže krave kot čudovito mirne, vase zazrte živali. Tudi sam svoje risbe razume »kot kontemplacijo o naravi in bitjih, ki sobivajo z nami«, saj se vedno bolj zaveda, kako soodvisni smo.

Majine upodobitve se idejno, vsebinsko in tudi tehnično prepletajo s cerkvenim okoljem, podobe krav v delih Simona Mlakarja pa ustvarjajo dimenzijo, ki je širša od vizualne, saj se mirnost »portretirank« lepo vklopi v cerkveni ambient. In to ne le zaradi občutij, ki jih vzbujajo, v krščanski ikonografiji je namreč vol simbol evangelista Luka, ki je tudi znan kot zavetnik likovnih umetnikov.

Naslov Mlakarjeve serije risb *Kaj mislijo krave?* sta umetnika idejno razširila na vse živali, ki jih predstavljata na razstavi.

Le kaj neki živali razmišljajo? Izredno samovšečno in napačno je misliti, da smo ljudje edina bitja sposobna misliti, čutiti, ljubiti. Umetnika nam vsak na svoj način kažete, da so živali tesno povezane z nami, pa naj bo preko vere, simbolov, religije, čustev, kontemplacije, svojevrstne lepote in nenazadnje mnogih koristi, ki jih imamo od njih. V svojih upodobitvah sta se Maja Šubic in Simon Mlakar poklonila živalim, hkrati pa se sprašujeta, »kaj le mislijo«. Gre za vprašanje z mnogimi odgovori, od katerih so lahko, in verjetno tudi so, vsi napačni. Mar bomo lahko res kdaj razumeli, kaj živali mislijo? Le zakaj bi...

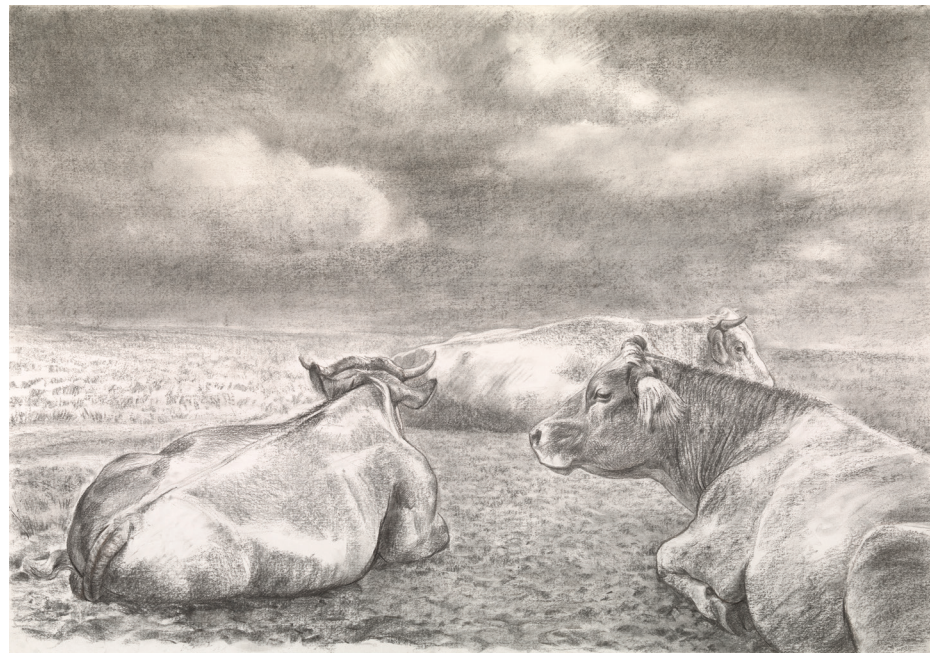
Nenazadnje je tudi skrivnostnost tista, ki v nas venomer vzbuja zanimanje in nosi svojevrsten čar in lepoto.

Daša Čopi

Viri:
Mira Kalan: ŠUBIC, Maja (<https://www.obrazislovenskihpokrajini.si/oseba/subic-maja/>); Mira Kalan: MLAKAR, Simon (<https://www.obrazislovenskihpokrajini.si/hu/oseba/mlakar-simon/>); Loški muzej (<https://www.loski-muzej.si/spletni-arhiv-zusl/maja-subic/>) in <https://www.loski-muzej.si/spletni-arhiv-zusl/simon-mlakar/>); Mag. Andreja Rakovec: Maja Šubic, Nevarna razmerja, 4. junij – 31. julij 2021, katalog razstave.

Maja Šubic Simon Mlakar

!OITISIM KAJ LE MISLIJO?

Simon Mlakar, Kaj mislijo krave? I., 2022, oglje na papirju, 70 × 100 cm

Maja Šubic, Grivarjevi otroci, 2023, freska na lehnjaku, 27 × 74 cm × 11 cm

Simon Mlakar, Kaj mislijo krave? II., 2022, oglje na papirju, 70 × 100 cm

Simon je naslovil to razstavo s *Kaj mislijo krave?* Ja, ali res kaj mislijo? Morda pa res? Vsaj na svoj način. Nikoli namreč ne moremo do popolnosti vedeti, kam vse se lahko brezmejni duh s svojim umom naseli. Zato izhajamo iz te predpostavke in se vprašajmo, ali pa bi vendar našli v esenci njihovega mišljenja, ki je blizu nemogočemu, in na drugi strani nedvomni ekstremnosti, ki jo zmora naše mišljenje, kako stično mesto? Da, in to je mišljenje kot mišljenje odsotnosti vsega. Krave mislijo nič, mi lahko mislimo nič. Ko gledam te slike, sem pomislil na izvrstno kvaliteto uma, to na sebi in v sebi počivajočega, samoreflektirajočega mišljenja ali kontemplacije, ki je zgolj prazno doživljanje sebe kot čiste nedoločenosti, ko se svet umakne zaznavi brez predmeta, ko um, neobseden z ničimer, gleda le samega sebe in meglo okoli sebe. Ko je on nekaj tako praznega, da zanj niti nič kot zavesti odsotnosti vsega, ni. To je stanje popolnega miru, ker te ne moti nič. To je čista spokojnost čez vse. To bi bil zenovski Nič. Če je živali v tem njenem poležavanju tako zgrajena zaznava, ni daleč od tiste, v kateri je tudi nam nadvse dobro. Misliš, a ni nič. Nič te ne moti, ni dražljaja, če pa je, je to mir.

Kot pravim, nobenega predmeta in če je kakšen, je to odsotnost bolečine, nelagodja, je nekaj prijetnega, ker mir je to. Eno samo ugodje tega Nič. In se kaže kot brezmejnost, saj te ne omejuje nič. Ker si vse to ti sam, ta prazna zavest, v katero si potopljen. Nič ni torej, kar bi ti šlo na živce. Še podreptnih muh ne, ki danes vladajo svetu. Zato nas lahko krave na pašniku, ki sedijo pod smreko ob jezeru in prežvekujejo, opominjajo, da njihova stoična drža ni nekaj, kar se potem konča v klavnici, marveč je znamenje nečesa drugačnega od krutih dražljajev tega sveta, ki ga strukturirajo in ki so ta svet. Je preseganje zaletavanja z uničujočimi rečmi, ki jim kraljuje smrt, ta višek naše realnosti. Je stanje, ko smrti enostavni ni, ker je ta mir njej nedosegljiva drugačnost. Je smrt zjedkana v kislini duha, tega vseobvladujočega. Je kazanje možnosti, da že tu lahko izkušamo nekaj, kar ni le od tu, marveč so to signali nečesa, na kar tako radi po neumnosti pozabljamo.

Peter Mlakar